

Nasjonalt senter for
leseopplæring og leseforskning

Universitetet i Stavanger

NORSKE 10-ÅRINGER LESER DÅRLIGERE; Hvordan forstå nedgangen? Mulige drivkrefter...

Knud

NORSKE 10-ÅRINGER LESER DÅRLIGERE; Hvordan forstå nedgangen?

Basert på Kap. 12: Mulige drivkrefter....

(Knudsen, Strand, Wagner, Støle)

Pirls Antologi

TID FOR LESING!

redigert av

Åse Kari Wagner og Hildegunn Støle

Konferanse Gardermoen 120424

Knud Knudsen (professor emeritus)

NASJONALT SENTER FOR LESEOPPLÆRING OG LESEFORSKNING

Spørsmål:

Stor nedgang, egentlig?

Hvorfor skulle norske 10-åringer i 2021 ha vesentlig svakere leseforståelse enn norske 10-åringer i 2016 ?

I lys av covid-19:

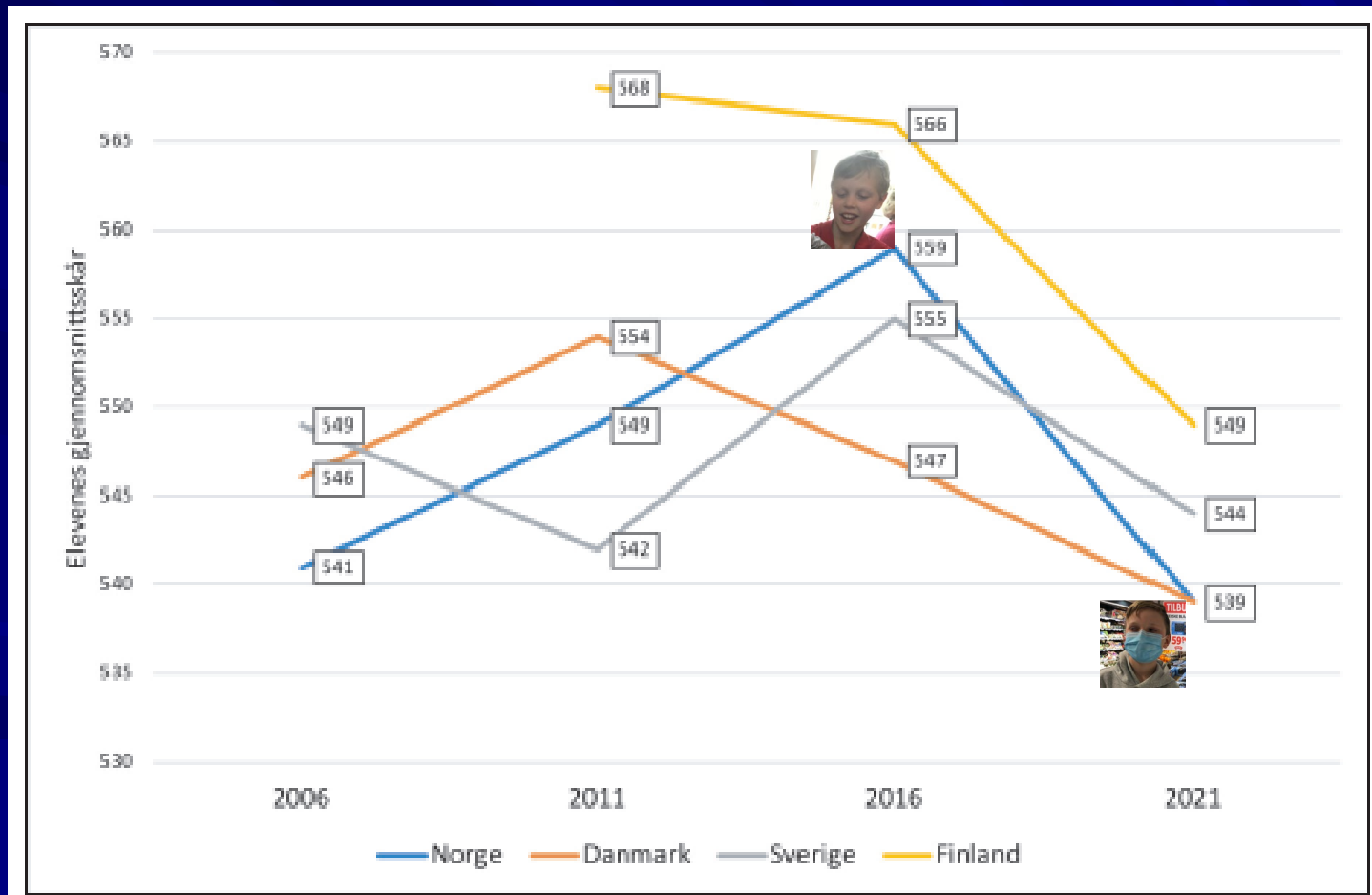
Hva ville utviklingen i leseforståelse vært om covid-19 ikke hadde skjedd?

Litt mer konkret:

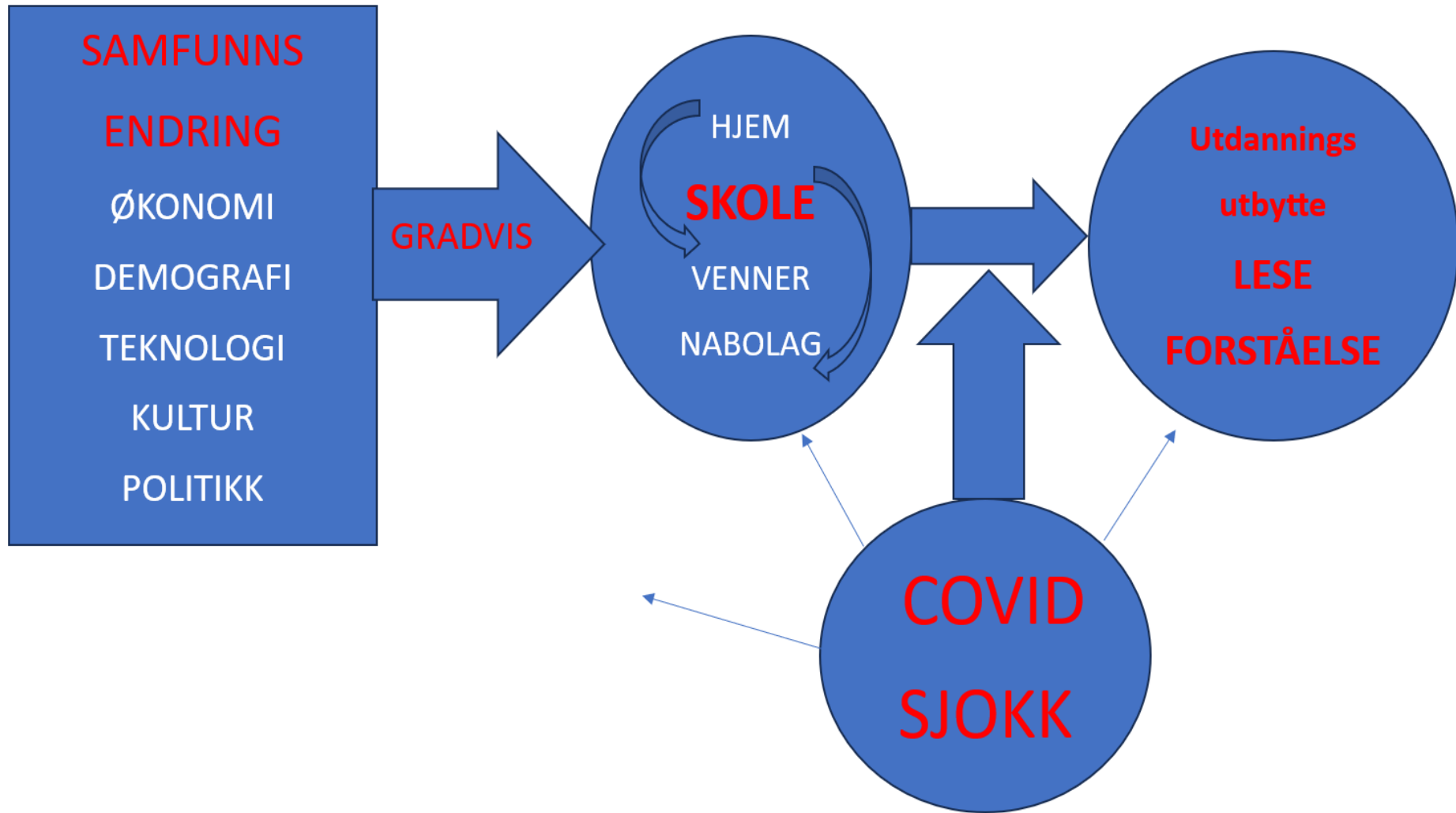
Hvorfor skulle Christian (til venstre), 10 år i 2021,
lese dårligere
enn nevø Herman i 2016 (til høyre), 10 år i 2016?

Markert, systematisk nedgang, brudd i positiv trend for Norge(blå linje) Nedgang i alle de fire nordiske land

Mekanismer Tolkningsramme

Under, og i etterkant av Covid; stor usikkerhet om mulige mekanismer utviklingsbaner, følger, forklaringer , teorier; 3 – 7 måneders læringstap av Covid?

■ Eksempler fra litteraturen

Di Pietro, G. (2023). *The impact of Covid-19 physical school closure on student performance in OECD countries: a meta-analysis* (No. JRC134506). Joint Research Centre (Seville site).

Jakubowski, M., Gajderowicz, T., & Patrinos, H. (2024). COVID-19, School Closures, and Student Learning Outcomes.

Kennedy, A. I., & Strietholt, R. (2023). School Closure Policies and Student Reading Achievement: Evidence Across Countries.

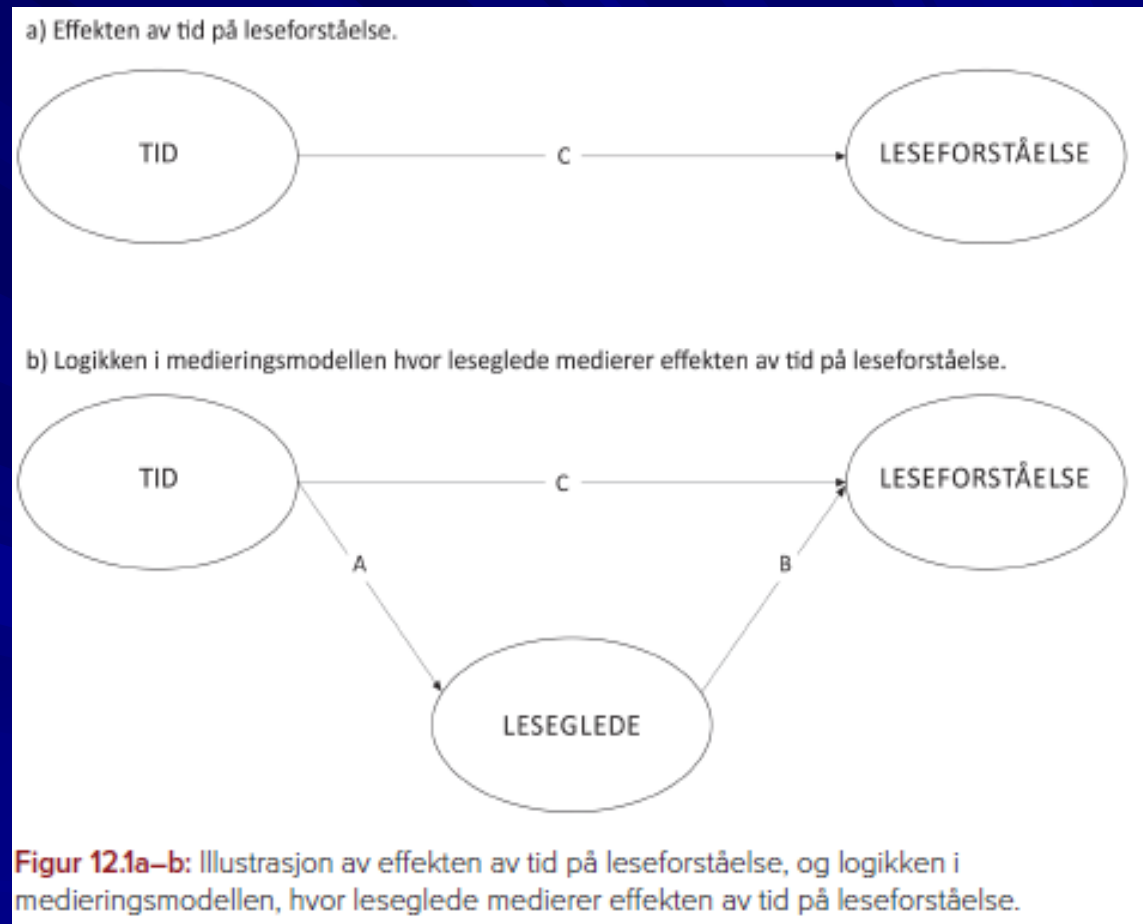
Ludewig, U., Kleinkorres, R., Schaufelberger, R., Schlitter, T., Lorenz, R., König, C., ... & McElvany, N. (2022). COVID-19 pandemic and student reading achievement: Findings from a school panel study. *Frontiers in psychology*, 13, 876485.

TILNÆRMING: EN MEDIERINGSMODEL

■ Total effekt
(forskjell)

■ Direkte effekt

■ Indirekte effekt

■ Hvor mye av totaleffekten (forskjellen) formidles via mellomliggende variable. Hvor mye gjenstår?

ITSEX/Kjønn (gutt)	«Student tracking form»
ASDAGE/Alder _____ [i] «Restricted Use Files» (RUF), med mer presis informasjon om elevens alder.	Elever Baseres på RUF-data
ASBGHRL (SCL) / Hjemmeressurser for læring	Foresatte og elever
ASBG03/Hjemmespråk	Elever
ASBHELA (SCL) / Språk- og lesestimulerende aktiviteter i hjemmet før skolestart	Foresatte
ACBG03A / Økonomisk vanskeligstilte hjem	Rektorer
ACBG03B / Økonomisk velstående hjem	Rektorer
ACBG04 / Andel med norsk morsmål på skolen	Rektorer
ACBG05A / størrelsen på stedet skolen ligger	Rektorer
ACBG05B / Graden av urbanitet	Rektorer
ACBGEAS (SCL) / Skolens vektlegging av skolefaglige prestasjoner	Rektorer
ACBGDAS (SCL) / Disiplin og sikkerhet	Rektorer
ASBGSLR (SCL) / Elevenes leseglede	Elever
ASBHPLR (SCL) / Foresattes leseglede	Foresatte
ASBR05 (ASBR04 i 2016) / Lesing i fritida	Elever
ASBGERL (SCL)/Leseengasjement	Elever
ASBGSSB (SCL)/Elevmobbing	Elever
ASBGSSB (SCL)/Skoletilhørighet	Elever

Mulige medierende variabler

knyttet til Elev, Hjem, Skole

Variabler som antas viktige og som kan ha endret seg i perioden

Resultater

Tabell 12.2: Total effekt, total indirekte og direkte effekter fra tid på leseprestasjon

	Ustandardiserte koeffisienter	t-verdi
Total effekt (s.e.)	-20,16 (3,10)	-6,52
Total indirekte effekt via alle 16 variabler (s.e.)	-8,78 (2,35)	-3,74
Total direkte effekt av tid (s.e.)	-11,38 (2,51)	-4,51

- Nedgang på rundt 20 skalapoeng (total effekt)
- Litt under halvparten (9 skalapoeng) knyttet til medierende faktorer
- Litt over halvparten uforklart/gjenværende forskjell
- Internasjonal litteratur: 12 skalapoeng knyttes til Covid?
- Covid og andre faktorer kan spille sammen
- NB stor usikkerhet om Covid-effekten
- Ufullstendig forklaringsmodell
- Ingen årsaksanalyse i streng forstand

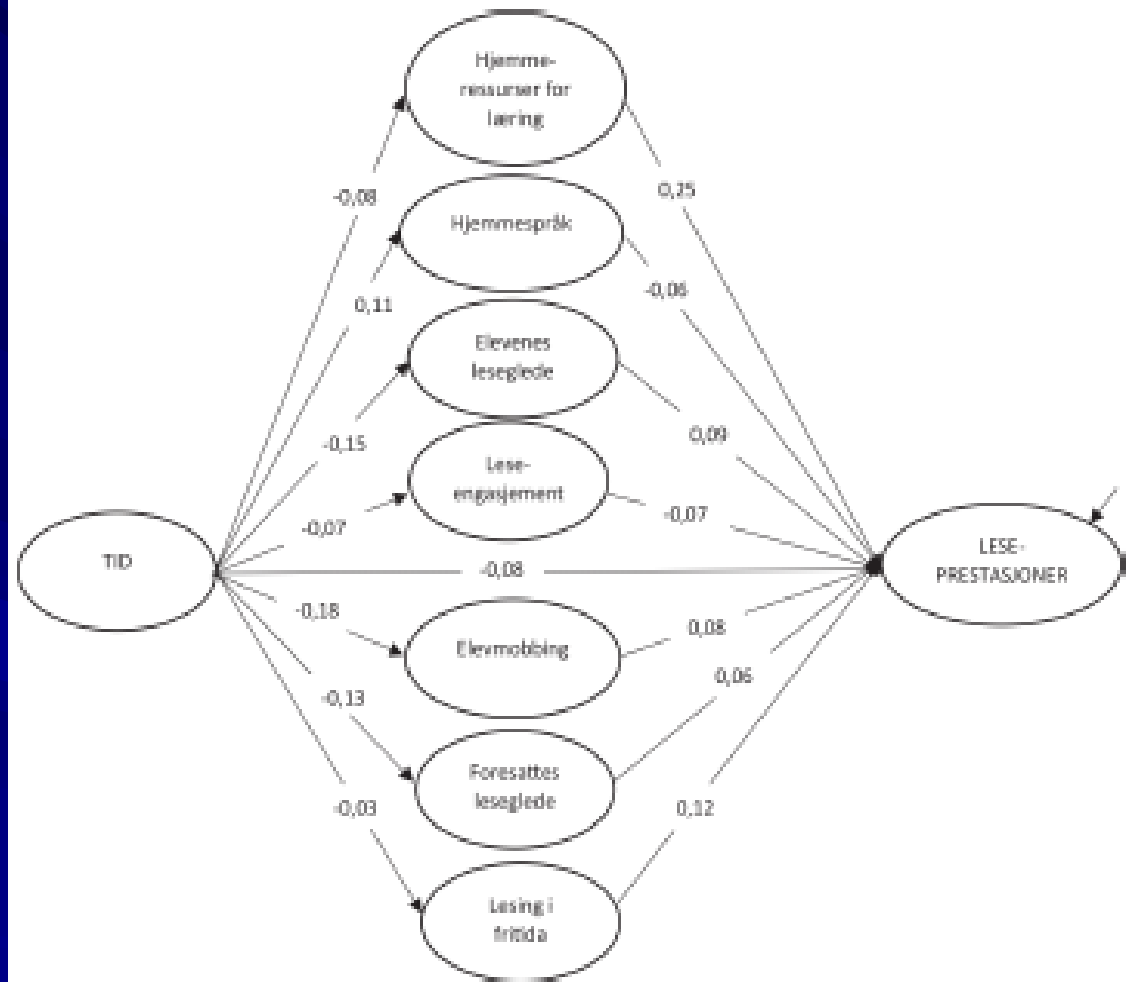
Litt flere detaljer: bredt knippe variabler

Tabell 12.3: Indirekte effekter for alle variablene

Variabler	Indirekte effekter (s.e.) (ustandardiserte)	t-verdi
Hjemmeressurser for læring	-2,78 (0,81)	-3,40
Hjemmespråk	-0,89 (0,25)	-3,59
Skoletilhørighet	-0,31 (0,22)	-1,46
Elevers leseglede	-1,99 (0,42)	-4,71
Leseengasjement	0,72 (0,27)	2,66
Elevmobbing	-2,01 (0,46)	-4,38
Språk- og lesestimulerende aktiviteter i hjemmet før skolestart	0,18 (0,11)	1,69
Foresattes leseglede	-1,22 (0,29)	-4,15
Økonomisk vanskeligstilte hjem	-0,20 (0,50)	-0,40
Økonomisk velstående hjem	-0,33 (0,36)	-0,92
Andel med norsk morsmål på skolen	0,92 (0,54)	1,71
Lesing i fritida	-0,51 (0,24)	-2,13
Skolens vektlegging av skolefaglige prestasjoner	0,52 (0,53)	-0,98
Disiplin og sikkerhet	-0,69 (0,64)	-1,09
Størrelsen på stedet skolen ligger	-0,03 (0,16)	-0,21
Graden av urbanitet	0,01 (0,52)	0,02

Visualisert: Signifikante funn

Hjemmeressurser
Hjemmespråk
Elevens leseglede/
Leseengasjement
Lesing i fritida
Foresattes leseglede
Mobbing

Avrunding: Samfunnsendring og leseforståelse

- Markert nedgang, 20 poeng tilsv. et halvt års skolegang
- Strukturelle, gradvise endringer + Covid sjokk
- Samfunnsendring avleires i elevens nære omgivelser
- Hverdagen utenfor skolen like viktig som den innenfor
- Flerkulturell hverdag, mer variasjon, nye utfordringer
- Foreldregenerasjonens kulturelle og økonomiske kapital under press
- Svekket lesekultur; barn og foreldre leser mindre
- Digitale distraksjoner, underliggende forklaring?
- Kort sagt: TID FOR LESING!

AMBISJON: ET KOLLEKTIVT LØFT FOR Å STYRKE OG FORNYE LESEKULTUREN BLANT BARN OG VOKSNE

Takk for oppmerksomheten!

